

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 fileră.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Lupta dela Sasca

Alegerea dela Sasca, precedată de o luptă grea, s'a încheiat aseară pela ceasul 7 prin căderea d-lui Dr. Aurel Vlad, cu 114 voturi față de candidatul guvernului Petru Corcan care a obținut mandatul.

Stăm cu gura încleștată, fără a putea comenta evenimentul, pe care îl vor analiza la rîndul lor ziarele noastre politice.

Lupta pentru existență.

(Spiciuri.)

În lupta cea grea a vieții câștigă biruință cei cu voință și energia mai pronunțată, totastfel în veșnica luptă pentru viață a diferitelor popoare, isbutesc să învingă greutățile și să ajungă la biruință acelea cari au un organism perfect echilibrat, sufletul destul de oțelit prin conștiință sau credință și spiritul de solidaritate, disciplină și sacrificiul cel mai dezvoltat. În războiul vieții pot să reziste numai acei indivizi, cari se adaptează împrejurărilor și necesităților vremilor în care trăiesc, tot asemenea, acele popoare cari nu se adaptează spiritului timpului și nu se înarmează cu elementele de luptă ale lumii în care trăesc, sînt destinate să ajungă în robia altor popoare cu calități mai superioare sau să peară.

Lupta dintre popoare s'a ivit deodată cu formarea acestora, ea e veche ca omenirea însăși.

Popoarele din lumea veche se luptau pentru zei, pentru interese de stat și exploatare economică. Acelea, cari își perdeau cetatea, perdeau în același timp și libertatea, viața lor fiind pusă la dispoziția victoriosilor dușmani. În veșnicile războaie au triumfat popoarele cari au știut să se organizeze și să dea o întrebuințare mai utilă forțelor concentrate. Prin aceste calități Romani au supus o bună parte din omenirea veche și cei mai sus puși s'au provăzut cu imense latifundii și cu un număr excepțional de sclavi, destinați să luareze pentru fericirea stăpînitorilor lor.

În veacul de mijloc popoarele s'au luptat pentru credință, pentru teritorii și pentru aducerea altor popoare în sfera lor de exploatare politică și economică. Astfel s'au manifestat îndeosebi popoarele de rassa turanică, înzestrate cu un spirit parasitar foarte pronunțat. În luptă cu popoarele aceasta cu calități pentru viața de stat, care pretinde spirit de disciplină și jertfă, au căzut toate cele cu individualism pronunțat, dar incapabile de solidaritate și de sacrificiu.

În veacul modern Poloni vor rămînea un exemplu clasic în privința aceasta.

În vremurile noastre lupta pentru exploatare reciprocă continuă, s'au schimbat însă formele. Lupta a luat azi forma de concurență pe terenul economic între popoarele independente pentru a ține în exploatare continuă popoarele mai slabe. Lupta a devenit astăzi mai aprigă decît orînd, pentru că s'au complicat mijloacele de luptă și s'au înmulțit trebuințele vieții la indizizi și la state. Cele cari și-au ajuns idealul de stat, formînd state naționale, caută deuseu pentru surplusul de producție și de populație în țările cu popoare mai puțin pregătite pentru lupta de existență, ear cele cari nu și-au ajuns încă idealul, fac sforțări uriașe ca să se înarmeze cu armele spirituale și materiale.

Însușirea de căpetenie, care să cere azi în lupta cea grea pentru existență, e spiritul de asociație, de solidaritate și de sacrificiu, unit cu muncă și desfășurare de energie. Acel popor, care are mai dezvoltat spiritul de solidaritate, care desfășură cea mai mare activitate, care dă dovezi în același timp de

FOILETON.

Cetățuia.

În satul nostru, cît ce ai ieșit din el cătră apus — de cealaltă parte a Mureșului, deasupra malului — întîlnești o stîncă în forma unui sicriu, naltă de vre-o 30 urme și lungă — cam cît ai fugi într'un ră... Un capăt al ei să adîncește în luciul apelei rălătoare, ear cu celalalt să sfîrșește în șesu' pînos al Mureșului — mărturie veche atîtor vremi de urgie și prăpăd. Doar spun oameni că cu niște vremi înainte pe aci nu era mai bine decît în alte părți... și de stîncă... că la un capăt al ei — chiar pe locul unde curge azi apa, să ridica un castel cît o cetate, ear în castelul acesta locuia un cine de stăpîn, fără suflet și fără inimă. Stîncei de pe urma acelei cetăți, îi zic: „Cetățuia“, ear creștinul, care să abate pe acolo, își ia ochi de pe apa, ce parcă te ametește și ispitește în adîncimea ei, ear cu dreapta își face semnul sfîntei cruci. Mulți-mulți podari, cîți numai se rînduira pe vremuri la trecătoarea ce stă cu o aruncătură de cițiva pași mai la deal de aci, spun că adeseori auziau în puterea nopți, zuruut de căruță și glasuri, ce-i strigau: „podare, măi podare!“ Plecau într'o doagă, după nevoiașul de om, care întîrziase așa de rău, însă cînd dau să lege la celalalt mal, ia dacă ai pe cine. Întăi și întăi gîndira, dar dacă

li-e auzul greu și-i înșală. Numai decît întorceau înapoi. Însă cînd să între în colibă, de acolo numai ce auziau eară: „podare, măi podare!“ Și... așa și așa, dela o vreme li-s'au deschis ochi și să dovedira ei bine cu cine au de lucru, adecă: nu era lucru curat. Și eată dece. Cum v-am spus, locuia așadar' în castelul acesta un stăpîn fără suflet și fără inimă.

Pe atunci pravila cea mare, spunea precum urmează: Dumnezeu a făcut pe om. Dar nu tot omul e om. Om ești numai dacă te-ai născut pe covoare și în perini de mătășă. Ear gloata satelor e subț stăpînire. Și nu are drept de învoială, ci numai cît vrea domnul să-i dea, atîta pămînt să aibă unul fiecare. Ei bine! Dar ce folos și de atîta, dacă în schimb trebuia să facă robotă — atîtea zile, cite poțtea domnul — și pedeeupra mai putea să te despoae de tot ceiace aveai mai dulce în tot agonisitul tău.

Acum, oameni din satul nost aveau de împărțit cu stăpînul lor, ce-l foarte fără suflet și fără inimă.

Pelîngă robota pămîntului, ce biată îl primeau, mai aveau de făcut încă una: a podului... adecă să nu dea vamă podarului, cînd nevoile îl silese să treacă Mureșul dincolo. Astfel din șase zile de lucru, cite a lăsat Dumnezeu, nu puteau rupe nici măcar un ceas pentru gospodăria lor, care rămînea în grija copiilor și bătrînilor netrebniți. Amar de ea!

Pe holdele lor să răsătau în dragă voe bălăniile și totfelul de buruieni, pecînd la ale curți își era mai mare dragul să privești, vîzînd spicele pline și încordate, plecîndu-și frunțile la pămînt subț greutatea boabelor aurii. Acum, ca să nu le moară copilașii de foame, să duceau la sînta biserică și căzînd la pămînt, cereau slobozenie de subț porunca cea sfîntă, care zice: „Să cinstești sărbătorile și Duminecile“. Și așa își agonisau, ce amar puteau, lucrînd Duminecile, cînd tot creștinul ar fi trebuit să meargă la sînta biserică și să se inchine lui Dumnezeu.

Părintele, vîzîndu-și biserica goală — zice-să — că să oprea adeseori din slujbă își umezea ochii... își uita de pistol și-i creștea inima cît un munte, gata acuși-acuși să se nărue și să izbească... să facă prăpăd în domni cei fărădelege, cari nu vreau să nțăleagă. Îi creștea, vîzînd el năcazurile poporului său și-l durea că nu poate să ajute nimica. Diacul, care învățase năravul acesta al părintelui, de cite ori îi venea, să opria din versul cel jalnic, da a vrășmășie și trăgăna din baerite inimei, un „amin“ plin de foc, gata de bătae pănăce sluga lui Dumnezeu își venea în ori. Cînd apoi, cașicum nu s'ar fi întîmplat nimic, începeau earăși domol, ca doi bătrîni ce-și povestesc nevoile împrumutat.

Mări așa — precum să spunea — adecă stăpînul, avea drept să-i judece și să-i bată cît numai vrea. Și Măria sa nu să prea ducea de-

sobritate și are o credință și un ideal, acel popor este pentru vremile noastre cel mai înarmat în lupta pentru existență. Idealul național nu este atîta o chestiune de sentiment, ci mai ales de conștiință, fiind dobîndit prin cultură și prin convingere. Arma principală cu care luptă azi omenirea pentru a zdrobi pedecile vieții și a-și croi o viață mai bună, e *solidaritatea și organizarea*.

Din cauza lipsei acestor arme, mult a suferit poporul nostru românesc. Până în veacul trecut neamul nostru a vegetat. Sforțări individuale de a construi un drum al vieții naționale s'au făcut în măsură considerabilă, dar nu s'a utilizat arma vremurilor nouă a solidarizării, a concentrării tuturor energiilor, a grupării tuturor forțelor, pentru a ajunge mai ușor și mai sigur la drumul atît de anevoios care duce la o viață nouă.

Fără aceste arme, fără muncă și energie, fără o concentrare de energii, neamurile supuse vor continua să rămînă nu numai în stare de exploatare economică, dar își vor pierde și sufletul, căci numai acele popoare pot să-și afirme viața, cari se știu adapta la mediu, cari se altoesc cu spiritul vremii în lupta contemporană. Viața e o continuă luptă și valurile furtunoase ale acestei vieți nu le pot învinge decît popoarele cari se înarmează cu cele mai perfecționate arme spirituale și materiale, și e natural că popoarele cari nu le au, să ajungă în exploatarea pe toate terenele a popoarelor cari sînt la înălțimea vremii în care trăesc.

Serbia.

(Lucrare liberă după Hillger și Lion).

IV.

După încoronarea regelui Milan neînțelegerile promovate și de intrigele celor suspui, a adus lucrul așa de departe, că Milan a fost formal respins dela drepturile conjugale. Din cauza aceasta dînsul a căutat în călătorii prin străinătate a se reconpenza în mod exagerat, ear acasă în Belgrad a trăit ca în concubinată cu Artemisa, soția unui ambasador trimis la Berlin, cu care a avut și un fiu, care cu consimțămîntul lui Milan a fost botezat Obrenović, și cine știe dacă acest Obrenović nu cumva va ajunge v'odată pe tronul Serbiei? Natalia după lupta dela Slivnița a pregătit cu consulul austro-ungar groful Kevenmüller abdicarea lui Milan în favorul fiului

acasă cu lunile și avea inimă de cîine. Cu armăsarul său, un cîine de cal și trufaș, ca și spăpinu-său, să arunca cîtdecîtu de sus de gloatelor, ce se 'ndoiau muncind din greu, și dacă nu te-ai păzit la vreme, te omora ori chilăvea pe vecia. Asta o făcea, fiindcă așa-i plăcea lui — și amar de tine dacă ai rămas teafăr dintrasta. Te despoia, cum despoi un puț — și doi te țineau și unul te ardea unde pica — cu niște plesne iuți, ca de oțel, și crepa pelea pe tine și singele curgea brezde-brezde. Vai, nici atîta milă nu avea păgînul acesta, cît ai față de un cîine, pe care-l lovești voinde să te muște... măcar de s'ar fi oprit la atîta... însă cuțitul suferințelor pătrundea și mai adînc.

Cinstea legăturilor casnice, la care mai nădăjduiau și le ținea sufletul încă în oase, vai, nici asta nu era cruțată. Nelegiuitul! Intra la vetrele lor, răpea și ducea cu sine sine tot ceiace-i plăcea ochilor. Oh, multe femei și multe fecioare, după ce au fost date afară din iadul acela de chinuri, își înecau rușinea în undele mingăioase ale Mureșului, care le legăna și adormia pentru vecie. Oamenii, în disperarea lor nebună, înleșteau pumni grozavi, și încremenind cu ochi țintă cătră cer, așteptau par'că un sămîn, o îndrumare. Inșă degeaba. Căci de acolo nu li-se arăta nimic și să distrămasu săraci și să țirau ca niște vermi și li-i era nu să poate mai amară viața.

Veneau sărbători, venea praznicele cele mari și sfinte, cînd toată jovina e lăsată în voia sa, numai ei nu aveau hodină și pace. Văzîndu-și

său Alexandru. Milan citind documentul de abdicare, l-a rupt în bucăți în fața Nataliei, stărînd ca consulul austro-ungar să fie rechemat din Serbia. Prin aceasta s'a făcut ruptura definitivă între Milan și Natalia. La 1887 brutalizînd Natalia pe soția ambasadorului grec, Milan cere desfacerea căsătoriei și numai la intervenția împăratului rege Francisc Iosif I. pe care Milan îl stima și iubia ca pe un adevărat părinte, a lăsat lucrul numai în a cere divorțul, dar a silit pe Natalia a petrece timp mai îndelungat în Rusia.

Venind Natalia în Serbia îndărăt, s'a amestecat în treburile politice, încontra regelui. Milan o exilă în Baden lângă Viena, apoi în Florența și înfine la Wiesbaden, dar îi permise să ia cu sine pe Alexandru, care era atunci de 12 ani. Natalia fiind de 29 de ani și de o frumusețe răpitoare, cuceria inimile tuturor. Toți o țineau de o martiră, neștiind că chiar ea e cauza nefericirii și a ei și a Serbiei.

Pecînd Natalia petrecea cu Alexandru în Wiesbaden, regele Milan pretinde a i-se trimite fiul acasă. Natalia se opune provocîndu-se la drepturile ei de mamă. Milan trimite pe ministrul de rebel Protici și pe episcopul dela Niș, dîndu-le un document, prin care Natalia să se oblighe a rămînea afară de hotarele Serbiei și să grijiască de creșterea fiului lor, până la etatea acestuia de 18 ani dîndu-le întreținerea conform listei civile, ba adăugînd, că is retrage și acuza deja dată spre desfacerea căsătoriei. La toate acestea iubirea de mamă și datorința de regină nu a triumfat, ci fudulia vătămată își caprițul urît, preferînd ca unei regine să i-se zmulgă fiul din brațe cu putere brachială. Alexandru fu dus cu forța la Belgrad. Milan pusă în fruntea cabinetului pe Cistică cu condiția, de a rezolva cît mai iute procesul de divorț contra reginei. Ceiace s'a întîmplat aducînd metropolitul Tedosie sentința de desfacerea căsătoriei între Milan și Natalia.

Regele Milan văzînd întreaga țară iritata din cauza neînțelegerilor din Conac, ear popularitatea lui zdruncinată, la 22 Martie 1889 depune coroana în favoarea fiului său Alexandru, dîndu-i de coregenți: pe Ristică, Protici și Belimarcovică. Prin divorțul regal și abdicarea de tron a lui Milan, mai nimic nu s'a schimbat, ba se poate afirma că lucrurile s'ar mai înrăit, căci Milan a plecat în străinătate, ear Natalia a venit la Belgrad, la curtea fiului ei Alexandru, și acum s'a început comedia adevărată. Natalia văzînd că cerutul caută pe orce căi se corumpă pe tinerul Alexandru moralicește și fizice, prin desiriu și beuturi, a crezut că-i face bine — (se vorbește) că ia ca mamă ar fi mijlocit, ca fiul ei Alexandru se devină cu Draga Mașin în relațiuni intime. Draga nu s'a mulțumit numai ca metresa regelui, careia ia dat locuință splendidă în apropierea palatului și întreținere luxuoasă, ei scurt s'a pus în gînd: se devină regină. Văzînd Draga că Na-

odraslele în jurul mesei lor lăcrămasu și lacrimile aste le ardea sufletul. Să gîndeau: și astor flori plăpînde o să li-se întunece soarele acus și o să se vestească în zilele pe mai apoi cari nu-s nici moarte, dar nici în viață...

Astfel erau vremile acele și așadar o să vă mirați, dacă vă spun, că cu toate astea chiar pe atunci în satul acesta o dragoste sfîntă ca vederea. Vedeti, cum crește viorica la poala unei mărăcinii, tot crește și să desfătează în bătaia razelor ghețoase ale soarelui încă vitreg — totăsa era și dragostea asta. Creștea printre oftări și suspine și se întărea de razele soarelui călduț, care răsărise din inimile celor doi îndrăgostiți. Și cum viorica de subt poala de mărăcinii își revărsa minunea de miros din jurul ei — și nime nu știe de unde pornește — așa să vărsa dragostea aceasta a unuia cătră altul și nu știau că sufletele lor se legau pe vecie.

Unul era Andrei, cel mai voinic fecior în sat. Și cealaltă: Linuța, cea mai frumoasă fecioară. Și era Andrei trufaș și mîndru de iubirea acestei fecioare și sufletul lui însăta după iubirea ei, cum însătează floarea după roua dimineții. Ear inima Linuții să zbătea și tremura ca o păsărică, cînd brațul lui Andrei îi atîngea mijlocul ei fraged și amîndoi se îmbutau de fericire și lumea lor nu mai era a pămîntului cea aspră și năcăjită.

Brațul lui Andrei era vinjos ca oțelul și cînd își pipăia vinele încordate, gata să crepe, să gîndea cam așa: Doamne ce ar fi în stare să

talia îi poate fi pedeca la urcarea tronului, prin regele copil silește miniștri se exileze pe Natalia ceiace s'a și întîmplat. Obstaclul cel mai înșă a fost Milan carele a venit în Serbia ca generalisimul armatei. Draga l-a adus pe Alexandru până acolo, că or năimit pe Cnezevici să-l omoare pe Milan.

Venind spre palat Milan în o trăsură cu adjutantul să maiorul Luchici, Cnezevici a tras două focuri spre Milan, dar din fericire, Milan a fost numai atins la o mîna, ear adjutantul grav rănit. Niciînd Alexandru nu s'a arătat așa de iubitor fiu ca acum. Cît a luat știre de catastrofa, a alergat cu întreg cabinetul și a gratulat tatălul pentru norocoasă scăpare de moarte. Apoi încă în aceea zi hotări cu miniștri: arestarea tuturor persoanelor politice aparținătoare partidei liberale. Apoi a chemat la sine pe colonelul Alexandru Constantinovică, întrebîndu-l în prezența tuturor miniștrilor: Ce ai zice dacă ți-aș demînda, că încă azi se lași a fi impușcați toți, cîți sînt înșirați pe aceasta listă, ai împlini parunca? La aceasta, toți a rămas încremenți. Toate acestea le-a făcut din prefăcătorie, ca nime să nu devină nici la gîndul: că el e urzitorul atentatului.

(Va urma).

Ioachim Dabici.

ECONOMIE.

Cum s'ar putea prăpădi paraziții de pe legume și pomi?

Cine nu cunoaște micile gîngăni cu spatele roșu, cu puncte negre pe ele și cu două cornițe subțiri, negre cărora le zice „boul-Domnului“, ear pe cîte un și „vaca-Domnului“? Indată ce dau cele dintăi raze calde ale primăverei, indată ce se uscă tîna din jurul podmolului caselor, vezi copilașii jucîndu-se în țărîna, făcînd grajduri și aducînd în ele gize de acestea blînde și nevinovate. Dar i-a dat cuiva în minte că „boul-Domnului“ ar putea fi foarte folositor în grădinile cu legume și cu pomi? Tot din America ne vine și învățătura aceasta, dela marele cărturar. E. K. Carnes. Eată, anume, ce se face în America cu „boii-Domnului“:

În California sînt semănături de legume foarte întinse, de mai multe milioane de hectare — mai cu seamă plantații de pepeni. Dar bieții oameni pîgubeau an de an tot mai mult, fiindcă paraziții, adecă gonguțele acelea mici, cari se hrănesc din sucule plantelor (cum sunt păduchii și circeii de earbă, purecii de pe răsad, și altele), fiindcă acești

facă, dacă — cine ști — i-s'ar întîmpla Linuții ceva! Incolo, — răbda și el ca toți ceialalți și-și chețuia zilele pentru Maria sa. Numai rar — cînd apuca — da țircol țarinei sale și atunci munci și sporea cît zece. Îi părea, căci acolo în creștetul creerului îi tot lumina lui un gînd și acesta îl înfiora și-i da aripă.

Odată a fost că stăteau earăși împreună și cum să sorbeau din ochi, Andrei numai ce să ridica și prinzînd fata de mîna îi zise: „Vino!“ — „Unde?“ îngînă Linuța abia. „La tată-to!“ Cașicum de un veac ar fi fost înțeleși, în clipa cealaltă și bătură la ușa unei căsuțe, în care ardea un muc de luminare. Și începu Andrei: „Tu, care ești stăpîn în casă la tine, am venit să-mi dai pe Linuța.“ Și ținea copila de mîni. Din ochi Linuții izvorîră două lacrimi mari și să rostogoliră pe obraz înjos. Peptul bătrînului — dacă văzu ce văzu — se zgudui puternic și cutremurat le zise: „Bine copii! măcar că vremile is grele“. Și acum fu rîndul lui să verse alte două lacrimi mari, ce să sbeură lacome printre crețele feței lui, aspră și înegrită de vijeliile vremii.

Mîneză, după rînduiala din bătrîni, s'au dus la părintele ca naintea sfințitei lui fețe să facă legătura de învoială și cealaltă, după cum să cuvîne. „Bine! le grăi părintele, dacă Dumnezeu a voit ca să fiți unul al altuia, atunci și eu vă binecuvîntez copii mei!“ Și-și puse mîinile preste dînșii. Vai cîta fericire vărsă în inimile lor această clipă sfîntă... Acum puteau spune mai în voe

paraziți, s'au fost înmulțit în așa măsură, încât nimicean întreagă sămănătura. au încercat ei oamenii să-și ajute cu tot felul de mijloace. dar n'au putut să le vină de hac paraziților. Dar dela o vreme și-au adus aminte, că „boi-Domnului“ să hrănesc cu paraziți de aceștia, și s'au apucet să sporească gadii aceasta. Intimplarea i-a ajutat.

Pe țărmașii californiene erau straturii întregi de „boi-Domnului“. Cînd a venit primăvara, au împărțit cu maza grădinile între proprietari, cari le-au dus și le-au risipit pe locuri. Abia a dat apoi căldura, și „boi-Domnului“ au înviat, au început a se mișca printre sămănături și a stîrpi la paraziți.

Încă din cel dintăi an s'au văzut foloasele foarte mari, pe cari le-au adus sămănăturilor și proprietarilor micile vietăți blinde și roșii. De-atunci au trecut cîți-va ani, și negoțul cu „boi-Domnului“, a ajuns să fie supravegheat de stat, și înfloresce foarte frumos! În eara aceasta încă sînt vr'o nouă sute de lăzi, pline de „boi-Domnului“, cari vor fi răsfirate la primăvară pe locurile cu sămănături. Și-s cumînți gizele acestea, ouăle și-le pun acolo, unde petrec iarna, ca să fie la îndămîna omului.

Astfel sînt oameni foarte mulțumiți cu „boi-Domnului“, — dar și acestora le merge bine, căci se îngrașă te ție mai mare dragul.

Convocare.

Membri „Reuniunii de citire și cîntări“ din Cîlova-montană sînt poștiți a lua parte la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține *Duminecă în 24 Martie (6 April) 1913* la 3 ore d. a. în localul reuniunii, avînd următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general despre activitatea reuniunii în anul 1912.
3. Raportul bibliotecarului pe anul 1912.
4. Raportul casierului.
5. Preliminarul pe anul 1913.
6. Propuneri și închiderea adunării.

Cîlova-montană, la 10/23 Martie 1913.

Iacob Stoianu
președinte.

Mihaî Jumanca
secretar.

că sînt unul al altuia și așteptau să treacă pare-semile cu sînta înviere au hotărît punerea inelelor cea cu slujbă și cîntări, și apoi împreunarea cea dela duhul sfînt, la vremea ce să va zice. Însă eată, ce s'a întimplat într'aceasta.

Era chiar ziua cea mare și sfîntă. Des de dimineață glasul bătrînului clopot, în clopotnița țintuită ca un ic din fața bisericeii, începu să răs-toarne valuri-valuri și să răscoale liniștea bătrînă a nopții. Ferestrele, cît o palmă, dela căsuțele creștinilor se iluminau una după alta, să apropia ceasul sfîntei învieri.

Cu niște minute după aceasta, valuri de lumină curgeau din toate unghetele cătră bisericuță, ce să odihnea pe un dîmb în partea dinsus a satului. Creștini cum tot veneau și să îngrămădeau în jurul ei cu luminățile de ceară arzînd, părea că deodată tot cerul s'ar fi coborît pe pămînt cu întregă oastea lui de stele... Și erau de toate vîrstele: bătrîni și mai tineri și chiar copilași, ceice veneau cu fețele înbrăcate în lumina dinlăuntru a sufletelor să se închine sfîntei învieri.

Linuța, care rămăsese acasă, ieși afară. De pe podmonul căsuței lor privea la aceasta desfășurare atît de măestoasă în mez de noapte, a învieri. Și cum sta de privea, deodată o podidură niște lacrimi și să pomeni plîngînd. Spun uni că lacrimile eele mai ferice sînt lacrimile vărsate în neștire, să poate, dar apoi e adevărat și ceice urmeze, că: plînsul acesta de cele mai multe ori e prevestirea unei groaznice nenorociri.

CRONICA.

Au mai sosit între noi, pentru a lua parte la lupta dela Sasca, d-nul deputat *Dr. Nicolae Șerban de Voila* și *Dr. Valeriu Braniște* etc.

Joî la 27 curent și-a ținut institutul „Oraviciana“ adunarea generală sub prezidiul noului ei director executiv Dr. Petru Corneanu, care în cuvîntul său de deschidere, relemînd ajutorul acționarilor de care s'a bucurat și valorosul său înaintaș Ilie Trăilă, a făcut apel la bunul simț al Românilor din aceste părți ca fiecare la rîndul său să vegheze și din cît poate să ajute la înaintarea acestei instituții de cea mai mare importanță pentru întărirea economică a populațiunii noastre românești. Toate propunerile direcțiunii au fost primite fără discuție și în cea mai bună înțelegere.

Duminecă seara s'a dat în Casina rom. din localitate o masă comună în cinstea distinsiilor noștri oaspeți, veniți din mari îndepărtări pentru a lua parte la lupta dela Sasca. Masa cu cele 33 tăcimuri a fost prezidiată de d-nul deputat *Dr. Ștefan C. Pop.* Dintre toastanți au făcut cea mai adîncă impresie d-nul *Dr. Aurel Vlad*, d-nul *Iuliu Manu* arătînd frumoasele calități născute și pe baza acestora viitorul de aur al Românilor, d-nul *Dr. Alexandru Vaida-Voevod* în toastul d-sale de 38 minute ne-a dat povește folositoare despre solidaritatea celor cu gîndul senin și cu inima la loc, ear de toți admiratul orator *Dr. Victor Bontescu*, și numai în cele 5 minute cît i-s'a îngăduit să vorbească, a spus o vorbă mare la care s'ar putea gîndi omul sute de minute de arîndul, anume că neamul nostru să ajungă prin cultură a nu mai fi nevoit să retacă... După ce s'a ridicat masa, a început a delecta oaspeți vestitul taraf de lăutarî Bircă, cîntînd o mulțime de doine duios grăitoare, de cari nu se mai aud pe alocurea.

Forestierul T. Rotariu din Prigor, a transmis personal la 16 l. c. n. în palatul Cotroceni din București, un leagăn pentru principele Mircea, cum numai în părțile noastre se obicinuește de a se purta în spate, lucrat foarte frumos, original și cu adausele: procoviță națională, perinuță, frînghiu etc. făcute anume de soția d-lui Rotariu, după cum se poartă în Granița. Cu posta din 23 c. a primit d-l T. Rotariu o scrisoare de mulțumită dela „Gasa A. S. R. Principelui României“.

Sîmbătă la 29 curent și-a ținut adunarea generală Tipografia „Progresul“ s. p. a sub prezidiul d-nului *Dr. Ion Nedelcu*, alegîndu-se în inspecție: *I. E. Tăranu*, *Petre Stoica* (Satul-nou), *Cornel Strimbei*, *I. Perianu* și *Gh. Jianu*, ear profitul net de 802 cor. a fost adăogat la fondul de rezervă.

La Lugoj a încetat din viață în etate de 60 ani merituosul învățător-diacon *Gheorghe Joandrea*. Fie-î țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

„Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români s'a întrunit Sîmbătă la Sibiu sub prezidiul d-lui Dr. V. Braniște, luînd parte în afară de membri și dl Dr. I. Miha, care a fost anume rugat de epitropie să participe la această ședință în vederea importanței obiectelor dela ordinea zilei. Din membri au fost față dni Octavian Goga, I. Agârbiceanu și secretarul I. I. Lăpădatu. După mîntuirea afacerilor curente și aprobarea conturilor încheiate la 31 Decembre 1912, cari prezintă o creștere cu 14.917 cor. 51 fil. a fondului în anul expirat, rezultat care ne pune în vedere activarea fondului în cel mai scurt timp — se trece la discutarea și votarea regulamentului pentru procedura de ajutorare, care trebuie să fie prezintat ministrului internelor spre aprobare în senzul clauzei cu care a luat la timpul său la cunoștință literele fundamentale. Acest regulament se va tipări dimpreună cu celelalte acte mai importante ca adaus la raportul Epitropiei în Analele ce s'au pus imediat sub tipar și se vor distribui cît mai curînd, spre a fi cunoscute în cele mai largi cercuri, avînd a se face și pe calea aceasta propagandă pentru acest scop nobil și de importanță epocală pentru viitorul ziaristiceii noastre. Avînd în vedere deosebitul zel dezvoltat în serviciul acestei cauze, s'a votat mulțumită secretarului I. I. Lăpădatu, care a fost sufletul propagandei de până acum și administrațiunii și redacțiunii ziarului „Gazeta Transilvaniei“, care a realizat cele mai frumoase rezultate în beneficiul augmentării acestei fundațiuni. Aceste acte de mulțumită se vor da publicității. Totodată s'au luat măsuri pentru continuarea propagandei prin conferențe, colecte și alte inițiative, ca deja în cursul anului curent să se poată inactiva fundațiunea.

În cercurile politice din București se afirmă, că Puterile din tripla alianță, aprobînd punctul de vedere al României, vor cere la prima ședință a conferinței, prin glasul ambasadorului Italiei, cedarea Silistrei pe seama României. Ear după alte vești chiar și Rusia ar fi înclinată a ceda României o parte din Besarabia.

După cele mai noi știri, Adrianopolul a căzut în mîinile Bulgarilor, care a fost cetatea cea mai mare și cea mai puternică, un glob de aur al gloriei turcești. Lunî pela 11 ore cetatea era în mîinile lor. Turci, desnădăjduiți, au pus foc la magazinele de praf și muniții și nimiciră tot ce au văzut că le cad din mîni.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor-responsabil: **Ilie Oravitanu.**

Intr'acestea colo sus în lăcașul cel sfînt, slujba decurgea frumoasă, înățătoare. Căci biserica acum nu mai era goală ca de atîtea ori și părintelui îi creștea inima văzîndu-se încunjurat de poporul, pe care-l iubea și pentru care să ruga cu toată căldura unei inimî smerite și curate. Ear oameni ascultau încălziți sfintele cîntări și cu suflete însătate sorbeau cuvintele de aur ale părintelui. Știe bunul Dumnezeu, cînd li-să va mai da prilejul acesta de sfîntă închinare și împăcare cu toate nevoile vieții... De aceia să încălzau din focul cel sfînt și-și luau merinde întăritoare pentru drumul cel greu și lung al suferințelor.

Intăriți sufletește — ca și toată gloata cealaltă — coborîră ai Linuții și cu Andrei la gătutul slujbei. Însă cînd să treacă pragul căsuții lor ce le văzură ochi!... Masă, lăviți, haine... toate deavalma și fata lor cea mai mare — Linuța, nicăiri. O soră mai mică, de vre-o cîțiva anișori, cunoscîndu-și părinți, să ivi de pe undeva, prinse pe mamă-sa de poala hainei, și cu lacrimi în ochi zise: „Lia o pins și o duso...“

Vestea aceasta fu peste puțină de grea... fu mai groaznică decît însăși moartea. Ca loviți de trăsnet înlemniră cu toți și cum au rămas cu fețele schimosite și albe ca părilete, părea că vezi însăși durerea vie, intrupată în carne și sînge. Totuși — cîndintăi Andrei fu, care să desmetici și simțînd acum și mai adînc, în toată grozăvia ei, — cumplita lovitură, începu a să zbate asemenea unei fiare, care vede împlîntat cuțitul în

adîncul inimei, dar nu-l poate zmulge. Părinți Linuței încă nu-și veniră în ori, până ce Andrei le zbera întruna la urechi: „Pe Linuța au dus-o călăi. Au dus-o! Au dus-o!“... Cîndva izvoarele durerei se desfunderă și pentru ei... și sărmani... s'au pus să zbere și să plîngă... Aceasta luminată și sfîntă zi le căzu mai grea ca păcatul și mai întunesată decît iadul... Încă o floare plîpîndă ca crinul și mai curată decît izvoarele stîncei... s'a frînt... Linuța nu mai era... Linuța s'a dus... Unde s'a dus?...

De acum pe Andrei îl încunjura hodina... rătașea nopțile cu sufletul pustiu și gol, hrănit numai de o ură păgînă. Adeseori se opria în loc și de departe zărînd ferestrele castelului domnesc înotînd în lumină, înceșta pumni, îi venea și să plîngă și să ridă deodată și i-se tulburau ochi și era crunt, cînd rostea numai atita: „să nu dea Domnul sfînt ce ași gîndi!“

Așa gîndea el uneori, dar dacă să mai poțolea, vedea el bine că e o nebulie... cine s'a mai încercat să se împotrivescă domnului, care fura fetele și după ce își petrecea, le da drumul slobod.

Bagseama, așa a vrut cerul, ear împotriva cerului nici el nu e mai mult decît ocară alt muritor, își gîndi la urma urmei și Andrei și ce au făcut alți, tot aceia făcu și el. Își închise durerea în adîncul inimei lui și de aci nime nu mai cunoștea pe mîndrul și voinicul Andrei deodată...

(Va urma).

Lian.

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Aviz.

Dăm de știre la totnatul că la **Redacția noastră** aici în **Oravița** lângă banca românească „Oraviana”, am deschis la 1. Ianuar c. st. n. un

Birou de informații,

la îndămîna celorce au daraveri de orice natură atît în orașul cît și în provincia noastră întregă, exoperînd, orî înlezînd fiecărui care ne trece pragul: cumpărări și vinderi de imobile, obiecte, mașini agricole, acții etc., dînd Românilor noștri din Valea Carașului, cari ne vor cere ajutorul și alte îndrumări necesare.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană**, **șudra americană** și **săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe** în **Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Cine dorește să aibă cu hectolitru vin bun de biserica-albă, roșu și alb, să se adreseze cu încredere către proprietarul de podrumuri:
Iosif Nedicî n Oravița.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încorha grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cisnădiei 5, la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin băbbați de-ai noștri de toată încrederea.

Țigla de zidit și de acoperit

se capătă prompt și foarte ieftin în fabrica de țigla a lui

Iosif Taistă din Ciclova-rom.

La cerere se trimite marfa și acasă la cumpărător.

La Tipografia „Progresul,” în Oravița

se pot comanda

totfeu de tipărituri bisericești, școlare, advocaționale și comunale
precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane pentru loterii, etc.

lucrate toate cu gust

➡ Nădăduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. ➡